

Samrådsunderlag till ansökan om tillstånd för
vattenverksamhet

Kulla gamla tomt

Inom vägplan Väg 50 Nykyrka-Brattebro backe
Motala kommun, Östergötland Län
2025-02-24

Trafikverket

Postadress: Box 494, 58106 Linköping

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: Samrådsunderlag till ansökan om tillstånd för vattenverksamhet

Kulla gamla tomt

Författare: Åsa Ottosson Citron, Tobias Erlström, Emma Flokén, Christoffer Larm
och Alexander Nilsson

Dokumentdatum: 2025-02-24

Ärendenummer: TRV 2025/9325

Kontaktperson: Gabriella Strand

Innehåll

1 Inledning	5
1.1 Administrativa uppgifter	5
1.2 Bakgrund och orientering.....	6
1.3 Ansökan om vattenverksamhet.....	7
1.4 Avgränsningar	7
1.5 Rådighet.....	8
2 Undersökningssamråd.....	9
2.1 Samrådsrets	9
2.2 Genomförande av samråd	10
3 Förutsättningar	11
3.1 Områdesbeskrivning.....	11
3.2 Planförhållanden.....	12
3.3 Vattenområde.....	13
3.4 Geologi och geoteknik	13
3.5 Grundvatten.....	14
3.6 Markavvattningsföretag	15
3.7 Ytvatten	15
3.8 Föroreningar.....	15
3.9 Naturmiljö och djurliv	15
4 Riksintressen och skyddade områden	18
4.1 Riksintressen.....	18
4.2 Kulturmiljö.....	17
4.3 Vattenskyddsområde.....	18
4.4 Strandskydd	18
5 Beskrivning av planerad vattenverksamhet	20
5.1 Utformning.....	20
6 Vattenverksamhetens förutsedda miljöeffekter	23
6.1 Grumling.....	23
6.2 Naturmiljö och djurliv	23
6.3 Buller	24

7 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	25
8 Trafikverkets bedömning av betydande miljöpåverkan.....	26
9 Fortsatt arbete	27
10 Förslag till innehåll i liten miljökonsekvensbeskrivningen	28
Referenser	29

Bilagor

Bilaga 1. Illustrationskarta, Vägutformning- och trafik, Väg 50, KM 11/500-12/000, 2021-06-11.

Bilaga 2. Karta över samrådsrets.

Bilaga 3. Karta över vattenområde.

Bilaga 4. Förenklad naturvärdesinventering, Sweco, 2024.

1 Inledning

Trafikverket planerar att bygga om väg 50 mellan Nykyrka (i Motala kommun) och Brattebro backe (i Askersunds kommun) till en mötesfri landsväg.

Vid området där väg 50 och bruksväg passerar länsgränsen mellan Östergötlands län och Örebro län finns ett område som periodvis är blött och bedöms utgöra ett vattenområde. Vägen går här i huvudsak på bank och marken behöver stabiliseras för att vägen ska kunna anläggas. Två trummor kommer även att behöva anläggas i området då ett mindre vattendrag i form av ett dike passerar vägen respektive bruksvägen. Åtgärderna bedöms utgöra vattenverksamhet och Trafikverket avser att ansöka om tillstånd för anläggande av väg och bruksväg i vattenområde samt anläggande av två trummor i dike. Det är vattenverksamheten i samband med ovan nämnda åtgärder som samrådet berör.

Samråd är det första steget i en prövningsprocess för vattenverksamhet. Syftet med samrådet är att i ett tidigt skede få kunskap om kända eller befarade omständigheter som kan utgöra hinder, klargöra problemställningar och att identifiera och avgränsa särskilt viktiga frågeställningar att behandla vidare i miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsprocessen ger även berörda samrådsparter tidig kunskap om planerad verksamhet och möjlighet att påverka inriktning för verksamheten.

1.1 Administrativa uppgifter

Sökande: Trafikverket

Organisationsnummer: 202100-6297

Postadress: Box 494, 58106 Linköping

E-postadress: trafikverket@trafikverket.se

Telefonnummer: 0771-921 921

Texttelefon: 010-123 50 00

Kontaktperson: Gabriella Strand

E-postadress: gabriella.strand@trafikverket.se

Telefonnummer: 010-123 83 60

Berörda fastigheter:

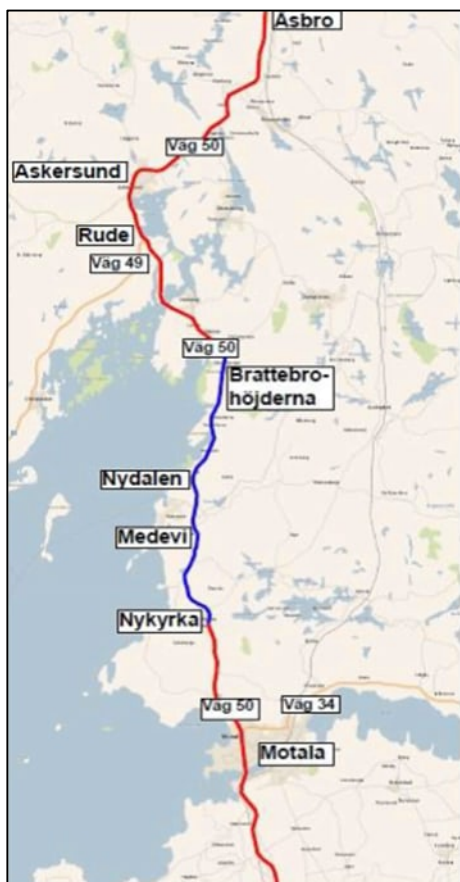
- Motala Medevi 4:3

1.2 Bakgrund och orientering

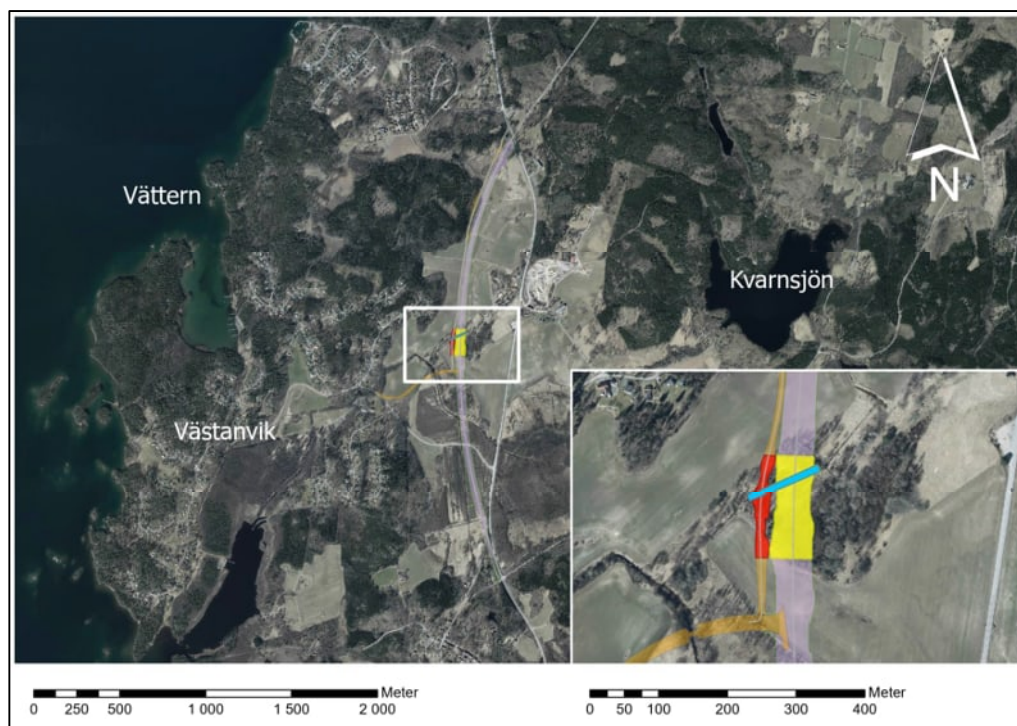
Trafikverket planerar att bygga om väg 50 mellan Nykyrka (i Motala kommun) och Brattebro backe (i Askersunds kommun) till en mötesfri landsväg (se Figur 1). Vägen ska utmed hela sträckan förses med mitträcke och utformas med 2+1 körfält. Även åtgärder för gång- och cykelmöjligheter tillskapas längs sträckan. Vissa sträckor av väg 50 dras i ny sträckning och vissa delar innebär ombyggnation av befintlig väg. Arbetet beräknas starta tidigast år 2027 och vägen beräknas vara i drift 2031. Vägplanen godkändes av regeringen sommaren 2023 och vann därmed laga kraft.

Väg 50 har en viktig funktion i det nationella stamvägnätet. Sträckan mellan Nykyrka och Brattebro backe utgör en flaskhals i omkringliggande mötesseparerade vägstråk, där den betydande trafikmängden med hög andel tung trafik medför begränsad framkomlighet och trafiksäkerhetsproblem. Det är angeläget att målstandarderna mötesfri väg kommer till stånd.

Området är beläget ca 15 km norr om Motala och ligger i Östergötlands län. Diket som passerar området mynnar i Stavsjöån, som i sin tur mynnar i Vättern vid Odensbergsviken, se Figur 1 och Figur 2.

Figur 1. Blå sträcka visar den nya sträckningen av väg 50 (Trafikverket, 2021).

Figur 2. Lokaliseringen av vägtrummor (markerat i blått), väg som ska djupstabiliseras (markerat i gult) samt brukningsväg (markerat i rött) vid Kulla gamla tomt.

1.3 Ansökan om vattenverksamhet

Trafikverket avser att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken (1998:808) för:

- Anläggande av väg i vattenområdet genom i huvudsak djupstabilisering samt massutskiftning i begränsat omfång.
- Anläggande av brukningsväg väster om väg 50 enligt Skogsstyrelsens anvisningar (Skogsstyrelsen, 2011).
- Anläggande av två vägtrummor där väg 50 och brukningsväg korsar befintligt dike.
- Tillfällig omledning av diket medan trummorna anläggs.

1.4 Avgränsningar

Samrådsprocessen avgränsas i sak genom att frågor som inte berör vattenverksamheten och redan har berörts i vägplanen, inte kommer att tas upp i denna process. Det gäller bland annat aspekterna landskap,

buller i permanenteskede samt friluftsliv och rekreation, eftersom de inte påverkas av vattenverksamheten.

1.5 Rådighet

Trafikverket har rådighet att bedriva vattenverksamhet som behövs för allmän väg enligt 2 kap 4 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet m.m. Markåtkomst och tillåtlighet för byggandet av Väg 50 sker med stöd av fastställd och godkänd vägplan för Väg 50 Nykyrka-Brattebro backe. Markåtkomst för brukningsvägen sker genom markavtal med markägare.

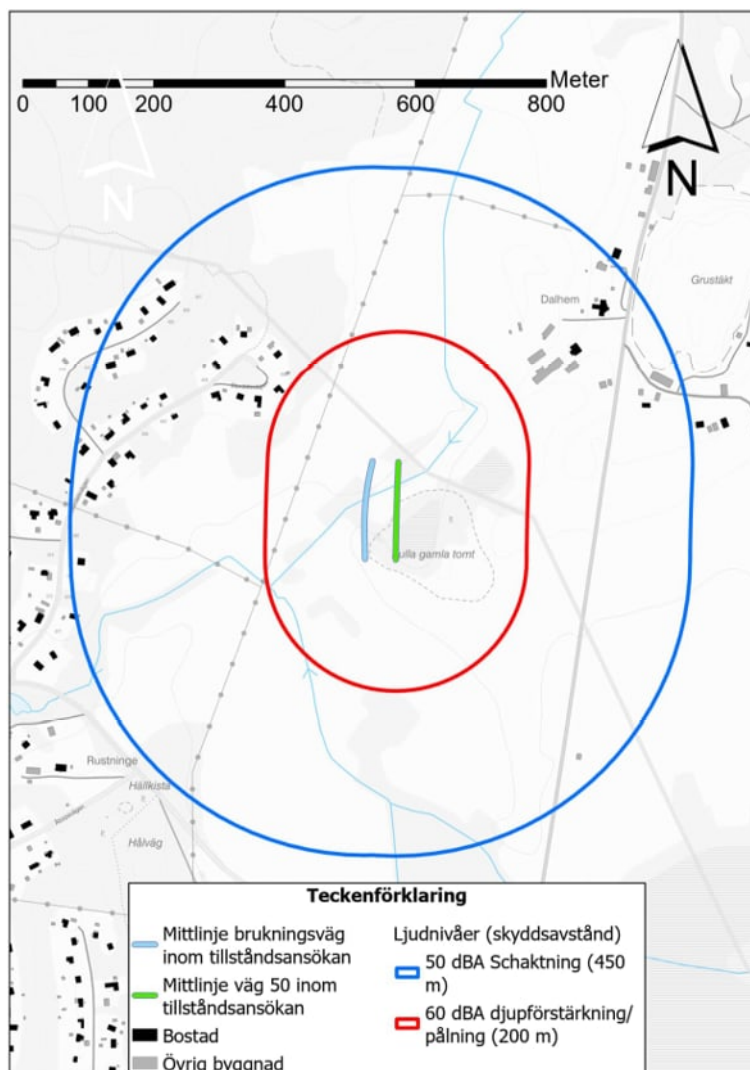
2 Undersökningssamråd

Detta samråd syftar till att undersöka om den planerade verksamheten kan anses innebära betydande miljöpåverkan. Samrådets syfte är även att undersöka verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser.

2.1 Samrådsrets

Detta undersökningssamråd hålls med Länsstyrelsen, de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med övriga myndigheter och kommuner.

De enskilda särskilt berörda har beslutats utifrån de fastigheter som kan komma att bli direkt berörda (av byggnationen eller byggbuller) av vattenverksamheten, se Figur 3. Ljudnivåer för skyddsavstånd baseras på Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller vid fasad enligt NFS 2004:15 (Naturvårdsverket, 2004).

Figur 3. Samrådsrets över enskilt särskilt berörda av vattenverksamheten, för större karta se bilaga 2. Kartan visar skyddsavstånd för beräknade ljudnivåer sett till riktvärden för byggbuller. Blå markering visar fastigheter som inkluderats i samrådsretsen.

2.2 Genomförande av samråd

Detta samråd genomförs skriftligt. Det innebär att berörda parter får möjlighet att ta del av samrådsunderlaget och komma in med synpunkter och frågor. Ett samrådsmöte kommer att hållas med Länsstyrelsen i Östergötland. Samrådet hålls som ett undersökningssamråd med en samrådsrets bestående av enskilda som kan antas bli berörda, länsstyrelser, kommuner samt övriga berörda myndigheter.

3 Förutsättningar

3.1 Områdesbeskrivning

Området vid platsen för vägen och vägtrummmorna är flack med omgivande åsar och marknivån ligger mellan ca +105 till +98 (RH2000). Jorden består till stor del av torvmark under igenväxning. Området utmärks av hög fuktighet och omfattar en vegetation bestående främst av asp och björk. Inom området finns öppna vattenspeglar samt sumpskogar, se Figur 4. Den västra delen av området inkluderar ett lövskogsområde. Öster om den planerade vägen ligger ett område på en högre ås, som liknar ett gammalt dödisläge eller isälvsläge. Närmaste bostadshus ligger cirka 180 meter väster om området och den befintliga väg 50 går ca 250 meter öster om den planerade vattenverksamheten.

Figur 4. Vattenspegel i anslutning till vattenområdets sydöstra del. Bild tagen under våren 2024 i området öster om vägen. (Foto: Sweco 2024).

Figur 5. Område öster om Väg 50 vid norra delen av Kulla gamla tomt (Foto: Sweco 2024).

3.2 Planförhållanden

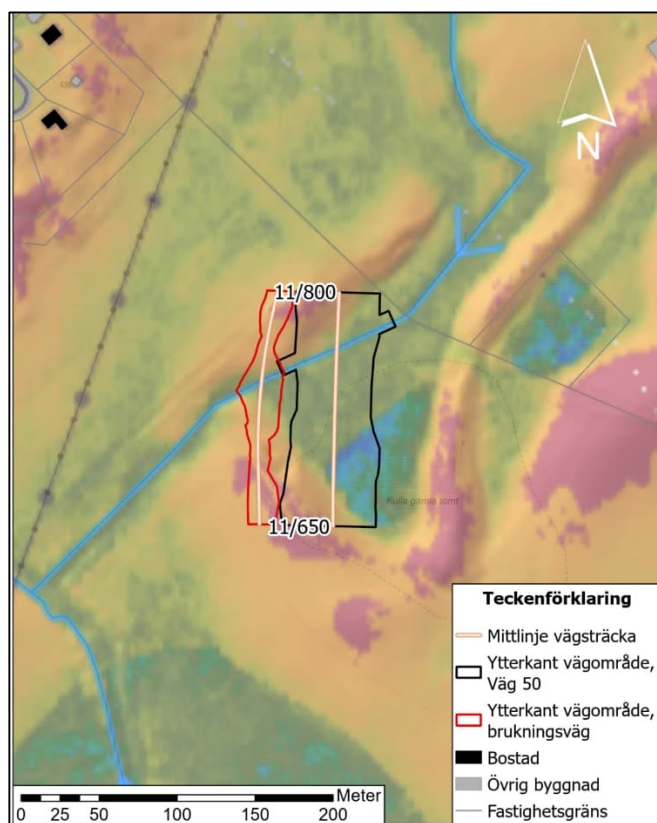
Ansökan om tillstånd för vattenverksamheten sker inom området för vägplanen, Väg 50 Nykyrka – Brattebro backe, Motala kommun Östergötlands län och Askersunds kommun, och Örebro län, som antogs av regeringen sommaren år 2023.

Enligt Motala kommuns översiktsplan ligger området på landsbygden omgivet av jordbruksmark och inom värdestrakter för limniska värden. Området ligger utanför detaljplanerat område. Närmsta detaljplanerat område ligger cirka 230 meter väster ut (Motala kommun, 2022).

3.3 Vattenområde

Vattenområdet har beslutats utifrån underlag från markfuktighetskartan (SLU, 2025) samt underlag från Projekterings PM geoteknik (Trafikverket, 2019a).

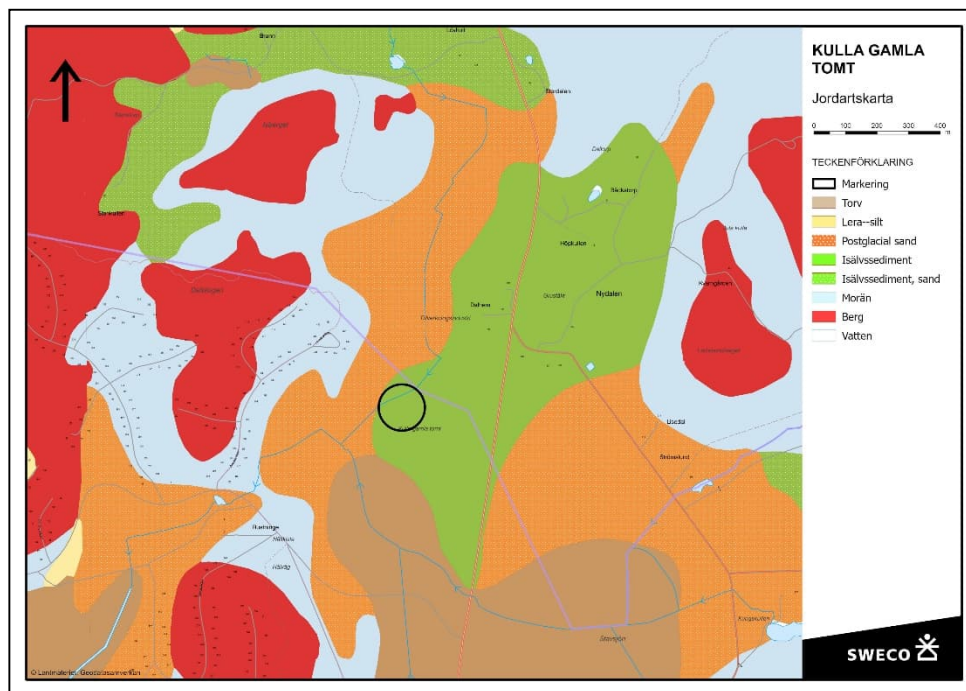
Kartan i Figur 6 visar utbredningen av blöt mark vid Kulla gamla tomt, där blå och grön färg indikerar fuktighet och röd samt gul färg indikerar torr mark. Enligt Projekterings PM geoteknik består området mellan km 11/670 – 11/800 av ett torvområde med en mäktighet som uppgår till max 7 meter, vilket talar för att området är blött under perioder och att området därmed bör ingå i vattenområdet. Vid km 11/650 går en vattendelare i form av en ås, vilket medför att den maximala utbredningen för vattenområdet begränsas till norr om 11/650. Vattenområdet har därför avgränsats till 11/650 – 11/800, se bilaga 1 för vägens längdmätning.

Figur 6. Markfuktighetskarta vid Kulla gamla tomt som legat till grund för avgränsning av vattenområdet. Blå och grön färg indikerar fuktig mark, röd och orange mark indikerar torr mark. För större karta, se bilaga 3.

3.4 Geologi och geoteknik

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs området av isälvsediment och omges av postglacial sand och torv, se Figur 7.

Figur 7. SGU:s jordartskarta över studerat område (Sveriges geologiska undersökning, u.å). Lokalisering av planerad vattenverksamhet är markerat med svart ring.

De genomförda geotekniska undersökningarna längs planerad väg ger en säkrare information om jordarterna på djupet och längs planerad väg än SGU:s jordartskarta. Enligt den geotekniska fältundersökningen vid km-tal 11/670-11/800 består jorden av ett torvområde med en mäktighet som uppgår till max 7 meter, vartefter jordarterna består av lera (7-11 meter) och sand (11-15 meter). Torven har en vattenkvot om ca 500 % i ytan. Vattenkvoten minskar mot djupet till ungefär 240 % (Trafikverket, 2019a).

3.5 Grundvatten

Vid Kulla gamla tomt finns ett grundvattenmagasin där grundvattennivån har mätts till ca 0,2 m under markytan. Mätning utfördes 2016-12-08 i borrhål 16A11706 (Trafikverket, 2019). Grundvattennivån antas därför ligga strax under markytan på nivå ca +97,8 (RH2000). Grundvattenröret är nerdrivet i sandlagret och således representerar den mätningen nivån i det undre magasinet, det vill säga sandlagret. Grundvattennivån i det underliggande sandlagret ligger således högre än sandlagrets övre nivå. Grundvattennivån i det övre magasinet (torven) bedöms ligga på ungefär samma nivå, +97,8. Nivån varierar dock över året då delar av området i blötare perioder täcks av vatten.

Platsen ligger inte inom någon grundvattenförekomst. Närmsta grundvattenförekomst Hallsbergsåsen, Godegårdsområdet ligger cirka 1,1 kilometer öster ut.

3.6 Markavvattningsföretag

Området berörs inte av några dikningsföretag.

Cirka 95 meter västerut startar ett område som ingår i Medevi dikningsföretag år 1950. Dikningsföretaget berör Stavsjöån, Baggebyån och Stavsjön. Vattenverksamheten bedöms inte påverka dikningsföretagets funktion.

3.7 Ytvatten

Diket som berörs av vattenverksamheten omfattas inte av några miljökvalitetsnormer. Enligt Bilaga 7 till Tekniskt PM Avvattning har medelvattenflödet i diket beräknats till 0,007 m³/s (ÅF Infrastructure AB, 2018) (Trafikverket, 2019b).

Närmsta klassade vattenförekomst är Vättern som ligger knappt 1,3 kilometer väster om platsen.

Stavsjöån, som löper cirka 100 meter sydväst om platsen för vägen och vägtrumorna, är klassad som en övrig vattenförekomst och omfattas därför inte av några miljökvalitetsnormer.

Inom området där vägen ska byggas förekommer det en handfull skogsdiken samt ett dike på öppen våtmark. Skogsdikena kommer att läggas igen i samband med byggandet av Väg 50.

3.8 Föroreningar

Enligt EBH-stödet finns inga föroreningar inom området för den planerade vattenverksamheten. Närmsta förorening ligger cirka 1,3 km söderut och härstammar från drivmedelshantering (Länsstyrelserna, u.å.)

Vägdikena kommer att ligga i förhöjt läge, vilket innebär att inget vägdagvatten släpps direkt till vattendraget utan fördröjs för att minimera utsläpp av föroreningar (Trafikverket, 2020).

3.9 Naturmiljö och djurliv

Mellan år 2000–2025 har två observationer av den rödlistade arten Solvända rapporterats år 2014 respektive år 2016 (Sveriges Lantbruksuniversitet., u.å.). Arterna har observerats inom den södra delen

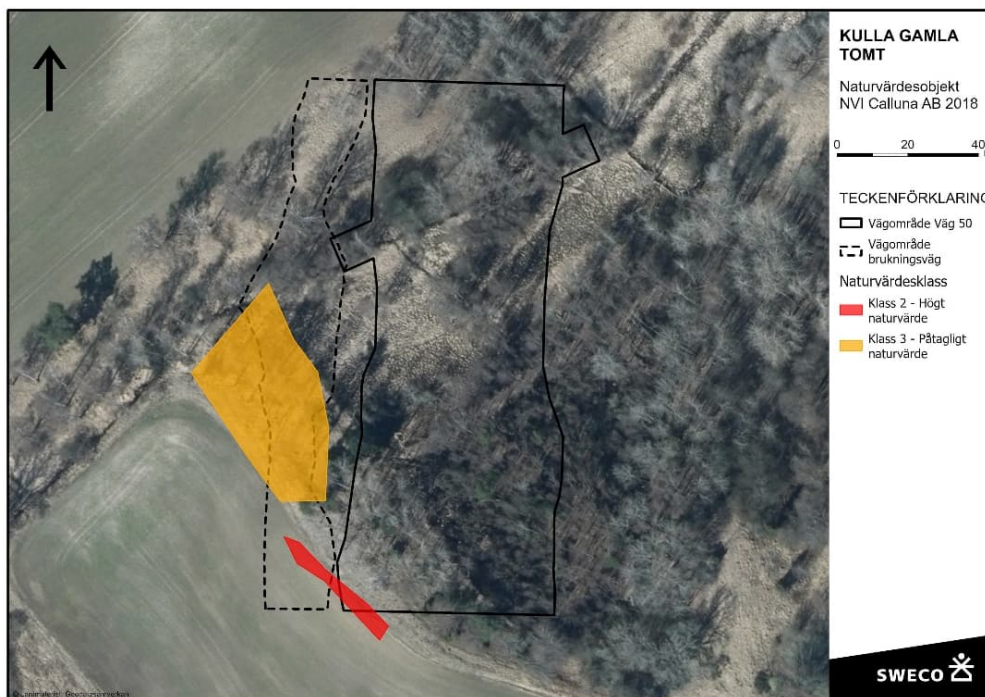
av vägområdet samt 50 meter öster om det södra vägområdet. Solvändan är en kärlväxt som trivs i solöppna, torra-friska betesmarker och förekommer ofta vid åkerholmar och vägkanter. Solvändan tål inte gödsling eller att konkurrera med höga örter eller gräs (SLU, 2025). Inga andra rödlistade eller fridlysta arter har rapporterats.

65 meter söder om vattenverksamheten ligger ett område som ingår i våtmarksinventeringen och som har klassats med låga naturvärden (Naturvårdsverket, u.å). Området är en del av vägplanen för väg 50.

Marken vid platsen för den kommande vägen och vägtrummmorna består av torvmark under igenväxning. Enligt nationella marktäckedata består markskiktet av triviallövsskog på våtmark, öppen våtmark samt barrskog på våtmark, omgivet av jordbruksmark (Naturvårdsverket, u.å).

En förenklad naturvärdesinventering gjordes av Sweco i området våren 2024, se bilaga 4. Resultatet från denna har visat att området bedömdes inneha naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde. Området där vägen ska stabiliseras är väldigt sankt med mycket asp och björk samt partier av öppna vattenspeglar och sumpskogar. Sjungande svarthätta, ett par gröngölingar och en lövsångare noterades vid inventeringen. Diket bedömdes vara två meter brett och cirka två decimeter djupt med sumpigt och dyigt bottensubstrat.

I samband med vägplanens upprättande gjordes en naturvärdesinventering under sommaren år 2018 av Calluna AB. Inventeringen gjordes på fältnivå med detaljeringsgrad *Medel* med tilläggen *Generellt biotopskydd*, *Värdeelement*, *Naturvärdesklass 4* samt *Fördjupad artinventering* (invasiva arter), enligt SIS standard SS 199000 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI). Vid inventeringen identifierades ett område med naturvärdesklass 2 (högt naturvärde) i den södra delen av aktuellt vattenområde, samt ett område med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde) som berörs av brukningsvägen, se Figur 8. Inga fridlysta arter observerades.

Figur 8. Naturvärdesobjekt identifierade vid NVI utförd av Calluna AB 2018.

Naturvärdesobjektet med högt naturvärde utgjordes av gammal, solexponerad husbehovstäkt i åkerkant med örtrik miljö, lämplig för många insekter. Objektet med påtagligt naturvärde utgörs av lövskog med asp, björk, sälg, gran och tall samt gott om död ved.

Motala kommun planerar att utföra restaureringsåtgärder, som exempelvis återmeandring av Odenbergsbäcken som är benämningen på hela vattendraget från Kvarnsjön till Odenbergsviken. Dessa åtgärder kommer dock att ske nedströms lokaliseringen för vägen och vägtrumorna. Den planerade vattenverksamheten bedöms inte påverka restaureringsarbetet.

3.10 Kulturmiljö

Området där vägen ska gå utgörs i den västra delen av vägbanan av en fornlämning (L2009:1897) i form av en gårdstomt/bytomt där Kulla gamla tomt ska ha legat (Riksantikvarieämbetet, u.å.). Intrång i fornlämningen i samband med byggande av Väg 50 har hanterats i godkänd vägplan. Ansökan om intrång i fornlämningen har sökts hos Länsstyrelsen och en förundersökning av fornlämningen kommer att ske under våren 2025. Eventuell slutundersökning kommer att ske innan bygget av vägen startar.

4 Riksintressen och skyddade områden

4.1 Riksintressen

Platsen för vattenverksamheten ligger inom riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2§ miljöbalken (Boverket, 2023). Riksintresset har fokus på Vättern med öar och strandområden och bedöms därmed ej bli påverkat av den nya sträckningen för Väg 50. Området gränsar till ytterligare ett riksintresse för rörligt friluftsliv (Vättern). Riksintresset syftar att beakta intressen som rör turismen och det rörliga friluftslivet, vilket inte bedöms påverkas av vattenverksamheten.

Ett riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6§ miljöbalken (*Norra Vättern*) ligger cirka 80 meter norr om området men bedöms ej påverkas av vattenverksamheten.

Vättern utgör också riksintresse för yrkesfiske enligt 3 kap 5§ miljöbalken, och är upptaget i både fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet.

Ungefär 1,2 kilometer söder om platsen ligger ett riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap 6§ miljöbalken (*Medevi Brunn*) som inte kommer att påverkas av verksamheten.

Platsen ligger även inom riksintresse för Försvarsmakten enligt 3 kap 9§ miljöbalken avseende MSA-område, stoppområde för höga objekt samt område med särskilt behov av hinderfrihet (Boverket, 2023). Vattenverksamheten bedöms ej påverka dessa intressen.

4.2 Vattenskyddsområde

Det dike som trumman ska läggas i ingår i vattenskyddsområdet Vättern Östergötland, som enligt skyddsföreskrifterna syftar att bibehålla en god vattenkvalité i Vätterns råvatten (Naturvårdsverket, u.å). Skyddsområdet utgörs av sekundär skyddszon 50 meter om vardera sida om diket. I föreskrifterna för vattenskyddsområdet anges att särskild dispens inte behöver sökas om verksamheten tillståndsprövas enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken (Länsstyrelsen Östergötland, 2014).

4.3 Strandskydd

Området omfattas av strandskydd. Strandskyddet gäller 100 meter från strandkanten på respektive sida om diket och kommer att påverkas av både Väg 50 och brukningsvägen.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. §15-16 miljöbalken gäller inte förbuden inom strandskyddat område för åtgärder som givits tillstånd enligt miljöbalken. Dispens från strandskyddet för brukningsvägen kommer därför att hanteras inom aktuell tillåtlighetsprövning för vattenverksamheten. Förbuden gäller heller inte byggande av allmän väg enligt fastställd vägplan, varför dispens från strandskyddet inte bedöms behövas för Väg 50.

5 Beskrivning av planerad vattenverksamhet

5.1 Utformning

Trafikverket kommer utföra hela byggandet av väg 50 som en totalentreprenad. Det innebär att den slutliga konstruktionen av vägen görs av den entreprenör som tilldelas projektet. I ansökan om vattenverksamhet kommer de förutsättningar som är avgörande för verksamhetens miljöpåverkan och tillstånd specificeras.

Enlig vägförslaget är väg 50 utformad som mötesfri väg med mitträcke och med omväxlande två eller ett körfält i respektive riktning, se Figur 9.

Figur 9. Illustration av mötesfri väg med omväxlande 2-1 körfält. (referens Planbeskrivningen)

Väg 50 och en parallell brukningsväg kommer att anläggas genom ett vattenområde på en sträcka om ca 150 meter vid längdmätning mellan 11/650 – 11/800. Mellan km ca 11/650 – 11/680 går väg 50 i en låg skärning och ligger under befintlig markyta. Mellan km 11/680 – 11/800 går väg 50 på en bank med höjd om ca 3 meter.

Brukningvägen går i skärning mellan km ca 11/650 - 11/680, på bank mellan km ca 11/680 - 11/770 för att därefter gå i skärning mellan km ca 11/770 – 11/800.

Vägområdet omfattar en total yta på ca 11 000 m² inom vattenområdet, ca 8000 m² för väg 50 och ca 3 000 m² för brukningsvägen. Den yta som vägen byggs på, och som därmed kommer behöva förstärkas, kommer att bli mindre. I projektet eftersträvas massbalans, vilket innebär att det blir

självförsörjande med bergmaterial. Massor från den norra delen av vägområdet för väg 50 kan användas längre söderut på platser där vägen breddas eller nyanläggs på bank.

För att bygga väg 50 behöver marken i området stabiliseras. Vid en samlad bedömning har djupstabilisering i form av masstabilisering av torven och förbelastning av densamma beslutats utgöra geoteknisk åtgärd för stabilisering av marken. Djupstabilisering utförs genom att befintligt markmaterial förstärks genom inblandning av till exempel cement genom pelarinblandning. En speciell borrh används för att föra ner bindemedlet i marken som pelare ner till lerlagret och avslutas i det övre torvlagret. Grävmaskiner används sedan för att blanda runt bindemedlet i torven så att marken får en fastare struktur. Stabiliseringen av marken kommer utföras inom vattenområdet på en sträcka om ca 150 meter, se Figur 10. Massutskiftning kan bli aktuellt i begränsad omfattning i kanterna där torvens mäktighet minskar. Marken förstärks genom att torven skiftas ut mot mer stabila massor. Att låta djupstabilisering övergå i utskiftning av massor är ett känt och beprövat arbetssätt.

Asfaltering och anläggning kommer även att pågå norr och söder om den aktuella vägsträckan, medan djupstabilisering är en metod unik för anläggande av väg i blöta områden.

Figur 10. Läge för vägtrummor (markerat i blått) och brukningsväg (markerat i rött). Det gula fältet visar vägsträcka som kommer djupstabiliseras.

Trummor i diket dimensioneras till en bredd som minst motsvarar diketets bredd och anläggs så att de inte utgör vandringshinder för vattenlevande organismer. Trummornas dimension är beräknad till 800 mm i diameter. Under anläggande kommer tillfällig förbiledning av vatten i diket att ske för att trummor ska kunna anläggas i torrhet.

Arbetet med vägen kan komma att pågå under större delen av projektiden för väg 50. Den totala byggtiden för vattenverksamheten, d.v.s. förstärkning och anläggning av vägbank samt trummor, bedöms dock till ca 3 månader. Anläggningsarbetet för Väg 50 och brukningsvägen kommer att ge upphov till buller, för mer information se kapitel 6.4.

6 Vattenverksamhetens förutsedda miljöeffekter

I detta avsnitt redogörs för den planerade verksamhetens miljöeffekter, såvitt känt i dagsläget. Preliminärt görs bedömningen att verksamheten kan komma att medföra miljöeffekter med avseende på grund- och ytvatten, naturmiljön och djurliv, kulturmiljö och buller. Samrådsunderlaget beskriver den planerade verksamheten och dess påverkan översiktligt. I kommande förenklat underlag¹ och tillståndsansökan för vattenverksamhet kommer åtgärderna och deras konsekvenser att beskrivas mer ingående.

6.1 Grumling

Vissa arbetsmoment innebär till exempel grävning i vattenområde samt utfyllnad vilket medför viss grumling i vattenområde. Detta gäller främst vid anläggandet av vägarna i vattenområdet. Anläggande av trummor ska utföras i torrhet för att minimera grumling nedströms. Även om trummorna anläggs i torrhet kan en viss grumling ske i samband med omledning av diket samt när arbetena är färdigställda och påsläpp av vatten sker i ursprunglig dikesfåra. Dessa arbetsmoment är dock tillfälliga och åtgärder kommer att vidtas för att minimera sedimentspridning.

6.2 Naturmiljö och djurliv

Som en direkt konsekvens av byggandet av vägen kommer området förändras. Där marken stabiliseras kommer det ske en strukturförändring i markens sammansättning. En följd av att delar av vattenområdet kommer fyllas ut är att ytan i vatten som kan nyttjas som livsmiljö i området för olika arter kommer att minska. På ytan som definieras som vattenområde förekommer dock inte vatten hela tiden under nuvarande förhållanden utan vatten förekommer endast tillfälligt.

6.3 Kulturmiljö

Vattenverksamheten kommer inte innebära någon grundvattenavsänkning som kan påverka fornlämningen vid Kulla. Byggandet av väg 50 och vägens placering kommer att innebära intrång och skada i fornlämningen, då vägsträckningen går igenom fornlämningen. Tillstånd för att påverka

¹ Begreppet "liten miljökonsekvensbeskrivning" är ändrat till "förenklat underlag" sedan 1 januari 2025 (Regeringskansliet, 2024).

fornlämningen hanteras separat enligt kulturmiljölagstiftningen, se kapitel 3.10.

6.4 Buller

En bullerberäkning i tidigt skede har utförts utifrån de ljudkällor som har identifierats som dominerande inom ramen för vattenverksamheten. För Väg 50 involverar detta djupförstärkning, schaktningsarbete samt asfaltläggning. För intilliggande brukningsvägen har schaktningsarbete samt packning med vält identifierats som de dominerande bullerkällorna. Beräkningar har gjorts för följande tre scenarier:

- Djupförstärkning/borrad pålning med en maskin längs med väg 50
- Schaktningsarbete med grävmaskin, hjullastare och dumper. Arbete bedrivs parallellt för Väg 50 och brukningsvägen med en av varje maskintyp i full drift vid respektive väg.
- En vält och en asfaltläggare längs med Väg 50 och en vält längs med brukningsvägen.

Beräkningarna som utförts har resulterat i så kallade påverkansområde. Dessa påverkansområden är på vilka avstånd från byggnationen som det har identifierats risk för överskridande av ett eller flera riktvärden för bostadshus enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15). Vid framtagande av påverkansområden har det förutsatts att djupförstärkning endast kommer ske dagtid (kl 07-19). Schaktning och vägläggning kan utföras kvällstid på vardagar (kl 19-22) samt dagtid helg (kl 07-19). Inget nattarbete kommer att förekomma.

Beräknat påverkansområde sett till risk för överskridande av riktvärde dagtid är ca 200 meter från Väg 50 till följd av djupförstärkning. Påverkansområdet sett till risk för överskridande av riktvärde kvällstid är 500 m från Väg 50 och brukningsvägen till följd av schaktningsarbeten.

Arbetet inom vattenverksamheten anpassas till att inte överskrida riktvärden vid fasad. Sett till avstånd mellan arbetsytor och bostäder bedöms ingen risk finnas för att överskrida riktvärden inomhus vid vägsträckan som är aktuell inom denna tillståndsprocess.

7 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Vid anläggandet av vägarna och vägtrummmorna kommer försiktighetsåtgärder vidtas för att minimera påverkan på vattenområdet och diket. I och med att arbetet sker delvis inom vattenskyddsområde för Vättern kommer beslutade skyddsföreskrifter följas.

Anläggande av trummor utförs i torrhet för att minimera grumling.

Dikets naturliga bredd och flöde ska behållas efter anläggande av trummor och dessa ska placeras så att vandringshinder inte uppstår.

Vid stabiliseringen av marken kommer skyddsåtgärder genomföras för att förhindra att grumling och sedimentspridning sker i närliggande vattendrag och att damning undviks vid hantering av stabiliseringsmaterial.

Det kommer ställas krav på massor som används för utfyllnad till vägarna och som sker inom vattenskyddsområdet.

Entreprenaden får ej avleda vatten direkt till diket utan någon föregående avskiljning av partiklar.

Buller från vattenverksamheten ska begränsas så att riktvärden för inomhusbuller, i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15), innehålls.

8 Trafikverkets bedömning av betydande miljöpåverkan

Sammantaget nedan gör Trafikverket bedömningen att den redovisade vattenverksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Genom att vidta försiktighetsåtgärder för att minimera risken för påverkan på ytvatten kan arbetet utföras utan negativa konsekvenser för omkringliggande natur och utan långsiktig negativ påverkan. De arbeten som kan innebära en liten påverkan förväntas endast vara kortvariga så som exempelvis grumling i vattenområdet.

Ett område med högt naturvärde identifierades i den södra delen av vattenområdet vid naturvärdesinventeringen som utfördes år 2018. Området kommer som en konsekvens av vägens anläggande att försvinna, vilket i den tidigare miljökonsekvensbeskrivningen för vägplanen har bedömts utgöra en liten negativ konsekvens för omgivande miljö. Inga andra områden med höga naturvärden har identifierats inom vattenområdet.

Ingen grundvattenbortledning kommer ske som kommer påverka grundvattenmagasin.

Med de föreslagna skyddsåtgärderna bedöms ingen negativ påverkan uppkomma på vattenskyddsområdet.

Det bedöms inte finnas risk för att trummorna vid anläggande eller i permanentskede skapar en dämmande effekt i diket som är av betydelse vid ett högvattenflöde.

Beaktat miljöpåverkan var åtgärderna initialt planerade att omfattas av en anmälan om vattenverksamhet men då ytan för åtgärderna överstiger ytan som kan hanteras inom en anmälan ingår därför åtgärderna i en ansökan om tillstånd.

9 Fortsatt arbete

Berörda ges i detta samråd möjlighet att lämna synpunkter och ställa frågor. Inkomna yttranden kommer sammanställas i en samrådsredogörelse och beaktas i det fortsatta arbetet med ansökan med tillhörande förenklat underlag.

10 Förslag till innehåll i förenklat underlag

Då Trafikverket i dagsläget gör bedömningen att verksamheten inte kommer medföra betydande miljöpåverkan kommer ett förenklat underlag tas fram (tidigare liten miljökonsekvensbeskrivning (Regeringskansliet, 2024)).

Trafikverket föreslår att det huvudsakliga innehållet i det förenklade underlaget ska fokusera på det eventuella miljökonsekvenser som vattenverksamheten kan medföra framför allt i byggskedet då det är i det skede som den främsta påverkan bedöms ske.

Följande innehåll föreslås redovisas i förenklat underlag:

Administrativa uppgifter

Icke teknisk sammanfattning

1. Inledning
 - a. Bakgrund
 - b. Syfte
2. Samråd
 - a. Tillståndsansökan och prövningsprocess
 - b. Genomförda samråd
 - c. Beslut om betydande miljöpåverkan
3. Förutsättningar
 - a. Planförhållanden
 - b. Riksintressen och skyddade områden
 - c. Geotekniska och hydrogeologiska förhållanden
 - d. Naturmiljö
 - e. Vatten
4. Planerad vattenverksamhet
 - a. Avgränsning
 - b. Beskrivning av vattenverksamheten
5. Skyddsåtgärder och försiktighetsmått
6. Miljökonsekvenser av vattenverksamheten
7. Samlad bedömning
8. Kontroll och uppföljning
9. Referenser

Referenser

- Boverket. (2023). *Karttjänst - Riksintressen*. Hämtat från <https://gis2.boverket.se/portal/apps/webappviewer/index.html?id=1038d84b35af42ac8980c7d51b77d61b>
- Länsstyrelsen Östergötland. (2014). Beslut om bildande av vattenskyddsområde. Föreskrifter. Diarienum: 513-6271-12.
- Länsstyrelserna. (u.å.). *EBH-kartan*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>
- Motala kommun. (2022). *Motala översiktsplan 2040*. Hämtat från <https://motalakommun.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=a47f66835d57494c8eb56a3e89fb5996>
- Naturvårdsverket. (2004). *Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser [till 2 kap. och 26 kap. 19 § miljöbalken]; 2004-12-22*.
- Naturvårdsverket. (u.å.). *Karttjänst - Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Regeringskansliet. (2024). *Regeringen ändrar i miljöbalken för att ta ytterligare steg mot en modern, effektiv och förutsebar miljöprovning*. Hämtat från <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/05/regeringen-andrar-i-miljobalken-for-att-ta-ytterligare-steg-mot-en-modern-effektiv-och-forutsebar-miljoprovning/>
- Riksantikvarieämbetet. (u.å.). *Karttjänst - Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/>
- Skogsstyrelsen. (den 01 01 2011). Anvisningar för projektering och byggande av skogsbilvägar klass 3 och 4.
- SLU. (2025). *Artfakta: solvända (Helianthemum nummularium)*. Hämtat från <https://artfakta.se/taxa/220164/information>
- SLU. (2025). *Karttjänst - skoglig grunddata*. Hämtat från <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/?startapp=skogligagrunddata>
- Sveriges geologiska undersökning. (u.å.). *Karttjänst - Jordarter 1:25 000 - 1:100 000*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- Sveriges Lantbruksuniversitet. (u.å.). *Artportalen*. Hämtat från <https://artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>
- Trafikverket. (den 29 03 2019a). Projekterings-PM, Geoteknik. Vägplan, projektnummer: 138382.

Trafikverket. (den 03 09 2019b). Tekniskt PM Avvattning Väg 50 Nykyrka - Brattebro backe.

Trafikverket. (2020). Miljökonsekvensbeskrivning till vägplan Väg 50 Nykyrka - Brattebro backe.

Trafikverket. (den 11 06 2021). Fastställelsehandling Väg 50 Nykyrka-Brattebro backe. Vägplanbeskrivning.

ÅF Infrastructure AB. (2018). *Beräkning av vattennivå för trummor vid MQ och HQ100 vid RV50*. Trafikverket.

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

[trafikverket.se](https://www.trafikverket.se)

KOORDINATSYSTEM:

SYSTEM I PLAN SWEREF99 15 00

SYSTEM I HÖJD RH 2000

TECKENFÖRKLARING

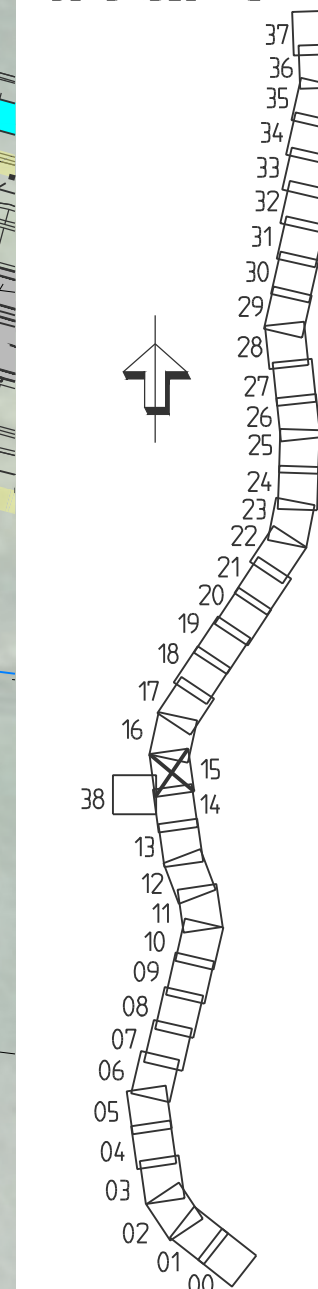
PROJETERAT

- 0/100 PROJETERAD VÄGLINJE MED LANGDANGIVELSE
- NY SLÄNT
- NY- ELLER OMBYGGNAD, ALLMAN VÄG
- NY- ELLER OMBYGGNAD AV ALLMAN GÄNG- OCH/ELLER CYKELVÄG
- NY- ELLER OMBYGGNAD, ENSKILD VÄG/ANLAGGNING, UTFORMNING OCH LÄGE FASTSÄLLS EJ I VÄGPLAN
- YTTERE GRÄNS FÖR VÄGOMRÅDE FÖR ALLMAN VÄG
- TILLFALLIGT NYTTJANDE UNDER BYGGNADSTIDEN FÖR EXEMPELVIS OMLEDNING AV TRAFIK, UPPLAG AV JORD, ÅTKOMST VID BYGGNADSRARBETEN ETC. OMRÅDET ÅTERSTÄLLS EFTER NYTTJANDE
- BEFINTLIGT ALLMANT VÄGOMRÅDE SOM UTGÅR UR ALLMAN VÄGHÅLLNING OCH ÅTERLÄMNAS TILL FASTIGETSÄGAREN
- BEFINTLIG VÄGDEL SOM FÖRESLÅS RIVAS ELLER BEFINTLIG VÄGDEL SOM EJ ANSLUTS TILL NY VÄG
- VÄGANSLUTNING TILL BEFINTLIG ALLMAN VÄG SOM STANGS GEMOM SÄRSKILT BESLUT
- ILLUSTRATION AV BRÖD ELLER VÄGPORT
- DAG/DRAIN-VATTENBRUNNAR
- TRUMMA, IN/UT-LOPP
- DAGVATTENLEDNING
- SIDORÄCKE
- MITTRÄCKE
- VILTSTÄNGSEL
- LJUD/LJUSAVVISANDE SKÄRMAR VID VILTPASSAGE
- GRIND I VILTSTÄNGSEL
- FÄRIST
- VILTUTHOPP

BEFINTLIGT

- LÄNSGRÄNS OCH KOMMUNGRÄNS
- TRAKTGRÄNS
- FASTIGHETSGRÄNS
- GRÄNS FÖR SAMFÄLLIGHET
- BEFINTLIGT VÄGOMRÅDE FÖR ALLMAN VÄG
- BIOTOPSKYDDAT OMRÅDE
- GRÄNS FÖR OMRÅDE MED YTVATTENSKYDD
- VATTENDRAG/STÖRRE DIKE
- STÖRRE HÖGSPÄNNINGSLEDNING
- BYGGNADER (BOSTAD, ÖVRIG BYGGNAD)
- BYGGNAD SOM FÖRESLÅS RIVAS

BLADINDELNING

BET	ÄNDRINGEN AVSER	GODKÄND	DATUM
<p>TYP AV PLAN VÄGPLAN</p>			
<p>GRÄNSKÄRNINGSTATUS / SYFTE</p>			
<p>HANDLINGSTYP FASTSTÄLLESEHANDLING</p>			
DATUM	LEVERANS / ÄNDRINGS-PM		
2021-06-11			
<p>OBJEKT VÄG 50 NYKYRKA-BRATTEBRO BACKE</p>			
<p>DELOMRÅDE / BANDDEL 1 VÄG 50, NYKYRKA-BRATTEBRO BACKE</p>			
<p>ANLÄGGNINGSCODE 00 GEMENSAMT (SAMMANSATT OCH ÖVERSIKTER)</p>			
OBJEKTNUMMER / KM	KONSTRUKTIONNUMMER		
138 382			
BESTÄLLARE	LEVERANTÖR		
TRAFIKVERKET	ÄF INFRASTRUCTURE		
SKAPAD AV	UPPDRAGSNUMMER		
F HORNWALL	716954		
GODKÄND AV	ÄVDELNING		
M EDSTRÖM	ÄF		
<p>RITNINGSTYP ILLUSTRATIONSKARTA</p>			
<p>TEKNIKOMRÅDE / INNEHÅLL VÄGUTFORMNING- OCH TRAFIK</p>			
<p>BESKRIVNING VÄG 50, KM 11/500 - 12/000</p>			
SKALA	FORMAT	FÖRVALTNINGSNUMMER	
1:1000	A1		
RITNINGSNUMMER	BLAD	NÄSTA BLAD	BET
1 00 T 05 15			

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000001

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000002

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000003

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000004

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000005

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000006

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000007

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000008

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000009

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000010

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000011

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000012

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000013

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000014

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000015

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000016

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000017

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000018

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000019

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000020

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000021

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000022

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000023

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000024

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000025

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000026

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000027

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000028

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000029

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000030

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000031

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000032

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000033

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000034

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000035

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000036

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000037

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000038

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000039

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000040

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000041

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000042

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000043

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000044

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000045

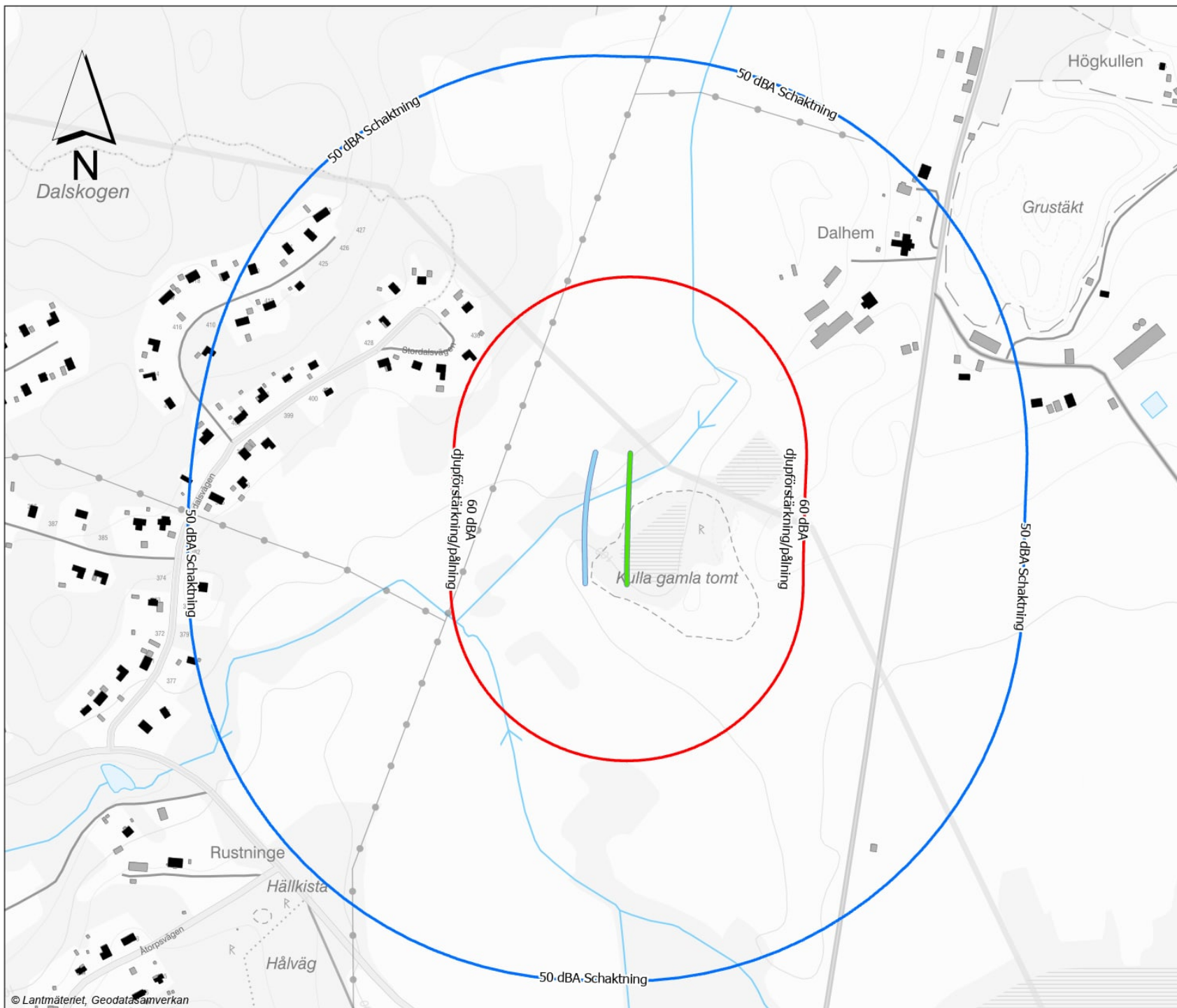
2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000046

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000047

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000048

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000049

2021-06-11 17:21 MODELLEN 11000050

Samrådsavgränsning byggbuller

Vattenverksamhet Väg 50
Nykyrka Brattebro backe,
km-tal 11/650-11/800

Skyddsavstånd för beräknade ljudnivåer sett till riktvärden för byggbuller.

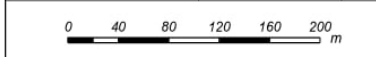
Ljudnivåer för skyddsavstånd baseras på Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller vid fasad enligt NFS 2004:15: 60 dBA Leq dagtid vardagar (07-19) och 50 dBA Leq kvällstid vardagar (19-22).

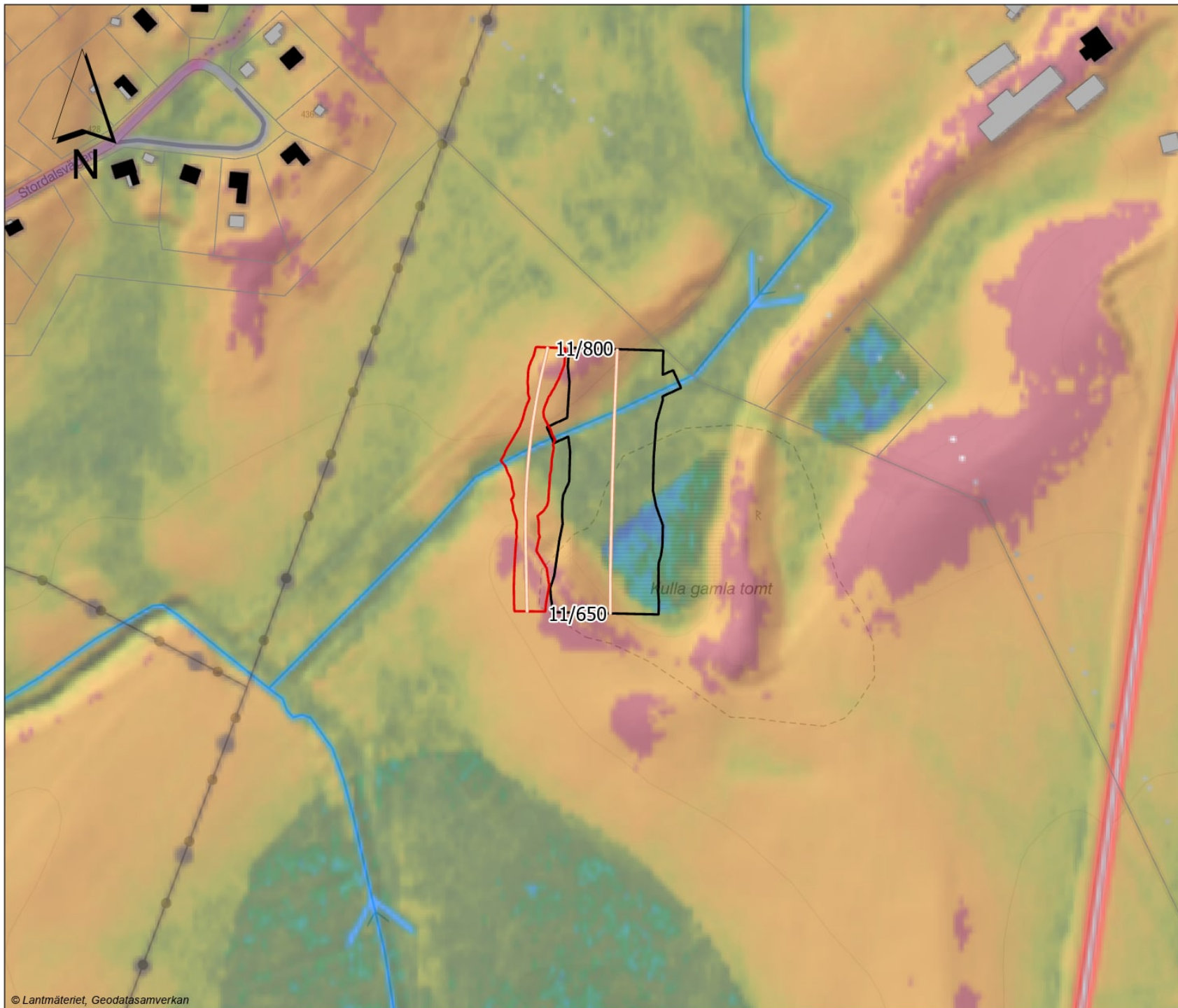
TECKENFÖRKLARING

- Mittlinje väg 50 inom tillståndsansökan
 - Mittlinje brukningsväg inom tillståndsansökan
 - Bostad
 - Övrig byggnad
- Ljudnivåer (skyddsavstånd)
- 50 dBA Schaktning (450 m)
 - 60 dBA djupförstärkning/pålning (200 m)

UPPDRAGSANSVARIG Pontus Siesing	ANSVARIG AKUSTIK Christoffer Larm
ORT Malmö	DATUM 2025-02-07
SKALA 1:6 000	FORMAT A4
	REV

Utbredning tillstånd

Utbredning av tillstånd för vattenverksamhet mellan km-tal 11/650-11/800 för vägbyggnation Väg 50, Nykyrka-Brattebro backe

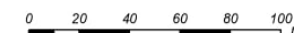
Bakgrundskarta är markfuktighetskartan från Skogsstyrelsen, vilken använts som underlag för att bedöma avgränsning för tillståndsansökan.

TECKENFÖRKLARING

- Mittlinje vägsträcka
- Ytterkant vägområde, Väg 50
- Ytterkant vägområde, brukningsväg
- Bostad
- Övrig byggnad
- Fastighetsgräns

SWECO

UPPDRAGSANSVARIG Pontus Siesing	HANDLÄGGARE Christoffer Larm
ORT Malmö	DATUM 2025-02-07
SKALA 1:3 000	FORMAT A4
	REV

Förenklad inventering RV 50

Förenklad naturvärdesinventering av utvalda
områden mellan Nykyrka - Brattebro

Sweco Sverige AB
Uppdrag
Uppdragsnummer
Kund
Upprättad av
Datum
Dokumentreferens

RegNo 556767-9849
Väg 50 Nykyrka-Brattebro backe
30062110-001
Trafikverket
Peter Frodin
2024-09-12, Reviderad 2025-02-24
Förenklad naturvärdesinventering vattenverksamheter Väg 50_version2

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Metod.....	4
	2.1 Förstudie	4
3	Resultat	4
	3.1 Förstudie – tidigare observationer	5
	3.2 6-000	5
	3.3 7-280	6
	3.4 7-825	7
	3.5 11-270 + ca 700 meter söderut.....	8
	3.6 11-760	9
	3.7 12-720	11
	3.8 15-150	12
	3.9 18-110	14
	3.10 18-690	17
	3.11 19-100	17
	3.12 20-300 – 20-880 (sträcka på 550 meter)	18
	3.13 21-700	19
	3.14 Forsaån och Stavsjön	19
4	Sammanfattning	20
5	Litteratur	21

1 Bakgrund

Trafikverket planerar att bygga om väg 50 mellan Nykyrka och Brattebro backe till en mötesfri landsväg. För att bygga om vägen krävs vattenverksamheter i form av exempelvis nya broar och trummor samt nya och ändrade diken. Denna inventering omfattar områden och vatten som påverkas eller kan påverkas av vattenverksamheterna. I denna inventering har 12 platser besökts och bedömts. Sedan tidigare finns genomförda inventeringar (se Litteraturlista), 2020-02-04, 2019-12-19, vilka var större och mer övergripande inventeringar som täckte in hela den berörda sträckan.

2 Metod

De berörda områdena är utvalda och numrerade med km-tal för att få en noggrann lokalisering. Varje besökt plats har dokumenterats i form av fotografier och beskrivits övergripande i text. Området har vidare granskats efter naturvärden. Rapporten består dels av denna text med en beskrivning av varje plats, dels en bild.

Detta är en förenklad naturvärdesinventering (NVI), och ska alltså inte ses som en fullständig. De tidigare genomförda bedömningarna för hela sträckan var mer heltäckande. För att få en uppdaterad bedömning beslutades det att göra denna mindre naturvärdesbedömning på utvalda platser där det planeras åtgärder inför vägdragningen. Det fanns även behov av att eftersöka och göra bedömning av grod- och kräldjur inom denna samt göra limniska bedömningar.

2.1 Förstudie

Förstudien är en del av arbete som görs innan fältbesöket och bestod till stor del av att granska tidigare observationer som rapporterats in till Artdatabanken. Observationer för perioden 2000-2023 begärdes ut.

Även tidigare gjorda naturvärdesinventeringen och mer specifika inventeringar användes i förstudien.

3 Resultat

Platser som besöktes vid den förenklade NVI:n redovisas separat nedan. Besöken gjordes 2:a och 3:e maj 2024. Inventerare var Peter Frodin och Ellen Hultman, båda från Sweco. Peter Frodin skriver rapporten som granskades av Ellen Hultman.

Nedan presenteras resultatet från inventeringen. Syftet med bilderna är att förmedla typiska miljöer för det besökta området. Varje titel är en km-märkning, exempel är 6-000; 6km, 000m.

3.1 Förstudie – tidigare observationer

Det gjordes ett utdrag från artdatabanken (Artdatabanken, 2024) med registrerade observationer för perioden 2000-2024. Utdraget gjordes för den tänkta nya vägdragningen med 200 meter buffert på vardera sidan av vägen. Totalt hittades 631 observationer där endast sex av dessa var i nära anslutning till de platser som skulle besökas vid den förenklade naturvärdesinventeringen. Det var två fynd av blåsippa, två av gullviva och två av revlumner, vilka alla är arter som inte är rödlistade men som finns listade under artskyddsförordningen.

3.2 6-000

Åtgärd: Byte och förlängning av befintlig vägtrumma under RV 50.

På östra sidan av vägen fanns unga björkar utmed vägkanten. Ett smalt dike löpte utmed RV 50 norrut. Vitsippor observerades på marktäcket. I övrigt hittades inga naturvärden av högre värde. Marken intill är odlingsmark av typen vall. Diket är ca 1-1,5 meter brett.

Foto 1. Illustration av diket på östra sidan.

På västra sidan fanns en mer varierad vegetation. Ett aspbestånd låg ca 10 meter norr om diket. I övrigt noterades hägg, björk, al och sälg. Fältskiktet bestod av vitsippa. Diket uppmättes till cirka 1-1,5 meter brett, och endast ett par decimeter djupt. Lerigt, men klart vatten. Om möjligt bör man försöka spara asparna, vilka kan utgöra erosionskydd för diket. Några funna arter på platsen var vitsippa, vårskål (svamp) och ärtsångare.

Foto 2. Västra sidan av vägen.

3.3 7-280

Åtgärd: Ny trumma som placeras parallellt med befintlig.

Västra sidan av RV 50 utgjordes av en betad, sumpartad hagmark. Marken betades av boskap. Trädskiktet bestod av bland annat al, asp, rönn, enstaka björk. Fältskiktet bestod av vitsippor, kabbeleka, älggräs och gulsippa, cirka 15 meter till stranden av Kalvsjön.

Området var blött, rinnande vatten varierade från 2-4 meter och djupet från 4-5 centimeter till 20-25 centimeter.

På östra sidan var vattendragets bredd 1.5-2 meter med ett djup på 15-30 centimeter. En stor ask växte på västra sidan, cirka 6 meter från trummans utlopp. Ett par högstubbar i området är värda att bevara på grund av deras håligheter. Gullpudra växte vid trummans utlopp ner mot Kalvsjön.

Foto 3. Utloppet av kulverten på den västra sidan ner mot Kalvsjön.

Området var av typen ädellövskog innehållandes mycket död ved, vilken gärna får vara kvar. Trädskiktet bestod av rönn, asp, ask. Fältskiktet bestod av vitsippa skogsnäva, älggräs.

3.4 7-825

Åtgärd: Ny trumma ska läggas ned.

Mellan den äldre vägen och RV 50 rinner bäcken, som intill RV 50 delas i två fåror med respektive trumma som leder in vatten under ytan.

Området innehar högre naturvärden och mycket död ved. Markskiktet bestod av vitsippor, ett par arter av trädgårdsrymlingar, bland annat krollilja. Träden i området utgjordes av asp och björk. Vid en preliminär bedömning av området har området naturvärdesklass 3, påtagligt värde.

Vid besöket observeras död ved, äldre träd och enstaka hålträd. Artantalet och artvärdet var inte så stort, men biotopvärdet var högre. En tänkbar åtgärd vore att återmeandra bäcken samt slänga ut mer död ved och stenblock för att skapa en broms för vattnet. Området var fuktigt. Meandras det mer så bromsas vatten som kan tillåtas att flöda ut och breda ut sig i omgivningen, och på detta sätt skapas det med enkla medel högre naturvärden.

Öster om den gamla vägen var det röjt och gallrat ända ned till bäcken. Området såg ut som gammal betesmark under igenväxning och utgjordes av björkhage med markskikt täckt av vitsippor. I det blötare området bestod markskiktet av kabbeleka, älggräs och vitsippa.

Förekomst av större stenblock skulle kunna bidra till att skapa meandrat lopp. Det var ett blött område som inte var idealiskt för bete, med förekomst av lite grövre asp, al och björk.

Diket var cirka 2 meter brett och cirka 15 centimeter djupt, dyigt.

Foto 4. Östra sidan som bedömts tidigare ha varit en betesmark. Blött.

3.5 11-270 + ca 700 meter söderut

Åtgärd: bygga en bro över Stavsjöån, samt ny dragning av vägen söder ut.

I det nordvästra hörnet fanns ett mindre bestånd av björnlöka och ett tjugotal bäverfällda träd låg utmed vattendraget. Bäverfällningarna såg inte helt nya ut. Dikena var helt raka och var till synes enbart för dränering. Salixbeståndet söder om den korsande vägen var i stort sett helt ogenomträngligt, tätt, blött och högt.

De vattendrag som anslöt till varandra och kunde ses inom detta område såg ut som om de var rätade. Området för den tilltänkta bron, en mad, var igenväxande med björk. Området bedömdes inte hålla några väsentliga naturvärden. Fortsättningen söder ut till anslutning till nuvarande RV 50, utgjordes tidigare av åkermark och mossodling, men bestod vid inventeringen av energiskog, salixodling.

Område lämpar sig för återmeandring och återvätning. Risk för ökat läckage av koldioxid föreligger vid torrläggning. Djupet mättes till ca 50-60 centimeter och bredden till 2-3 meter.

Foto 5. Översikt av det rätade biflödet till Stavsjoån. Vattnet som går parallellt med den tänkta vägen sedd från den norra änden, rinnande rakt söder ut, på vänster sida (utanför bilden ett 20-tal bäverfällen).

3.6 11-760

Åtgärd: Draging av vägen över området.

Området var väldigt sankt med mycket asp, men även björk. I partier observerades öppna vattenspeglar och sumpskogar. I västra delen fanns ett utmarkerat lövskogsområde från tidigare egenomförd NVI. Sjungande svarthätta, ett par gröngölingar och lövsångare noterades. Ett dike observerades som var 2 meter brett och 2 decimeter djupt med sumpigt och dyigt bottensubstrat. Området innehöll ett flertal hålträd.

Området var mycket blött och har tidigare varit ett dikat sumpskogsområde som varit uppodlat i vissa delar, men utgjordes vid inventeringen av torvmark under igenväxning. Öster om den planerade nya vägen fanns ett område som låg på en sida av en högre ås. Området påminde om ett gammalt dödisläge eller isälvsläge. Ett stort område tycktes vara uppdämt, som en mindre sjö i skogen. Oklart var dämningen låg.

Bedömningen av området uppgår till naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

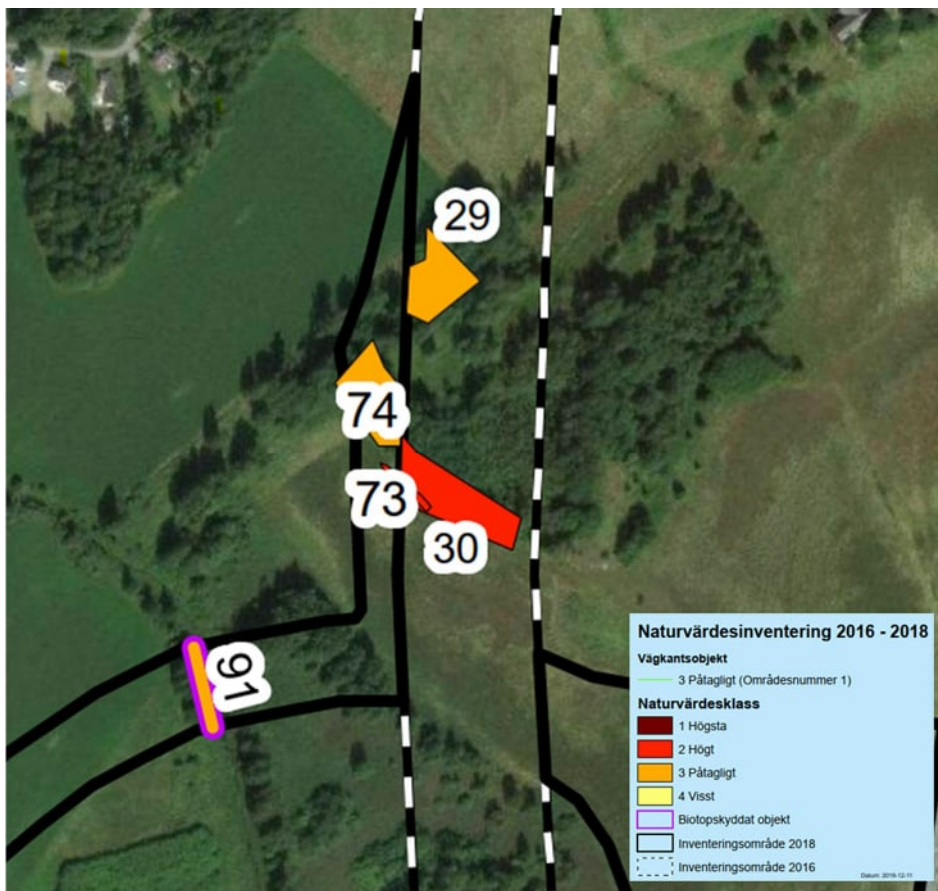
Vägdragningen är planerad att gå rakt över området vilket kan ge stor störning av intilliggande områden.

Foto 6. Sumpskog i södra delen av området, blött, aspar.

Foto 7. Sumpskog i norra delen av området, översvämmat, björkar.

Figur 1, Illustration från tidigare genomförd inventering (Calluna, 2019).

3.7 12-720

Åtgärd: Ny trumma ska placeras ut.

Området utgjordes av sumpskog, tidigare klassad med påtagligt naturvärde, klass 3. Trädskiktet bestod av björk och salix.

Sannolikt ett passande område för grod- och kräldjur med vatten som var mycket lugnflytande. Diket i området var cirka 2 meter brett, någon decimeter djupt och mycket dygt och mjukt. Variationsrikt fåltskikt och en hel del död ved.

Trummans placering kommer inte vara orsak till problem då naturvärdena vid trummans placering är låga. Om det går att minimera avverkning och säkerställa att inte området inte avvattnas väster om vägen är det att rekommendera.

Foto 8. Diket som skär genom området, dyigt, rikligt med död ved, även kullfallna men levande träd.

3.8 15-150

Åtgärd: Omledning av bäcken samt nedläggning av ny trumma.

Öster om den planerade vägen var området avverkat och sönderkört av maskiner. Bäcker och vattendrag var stoppade då hyggesrester hade använts som utfyllnad i vattendrag, vilket orsakat blockad i vattendragen.

Svårt att göra en bedömning var diket gick då det fanns hjulspår som var 3-4 decimeter djupa vari det stod vatten. På platsen har det tidigare rapporterats större vattensalamander som på grund av området skick osannolikt finns kvar. Möjligen har de förflyttat sig i det som var kvar av vattendraget, men befinner sig då en bra bit från denna punkt.

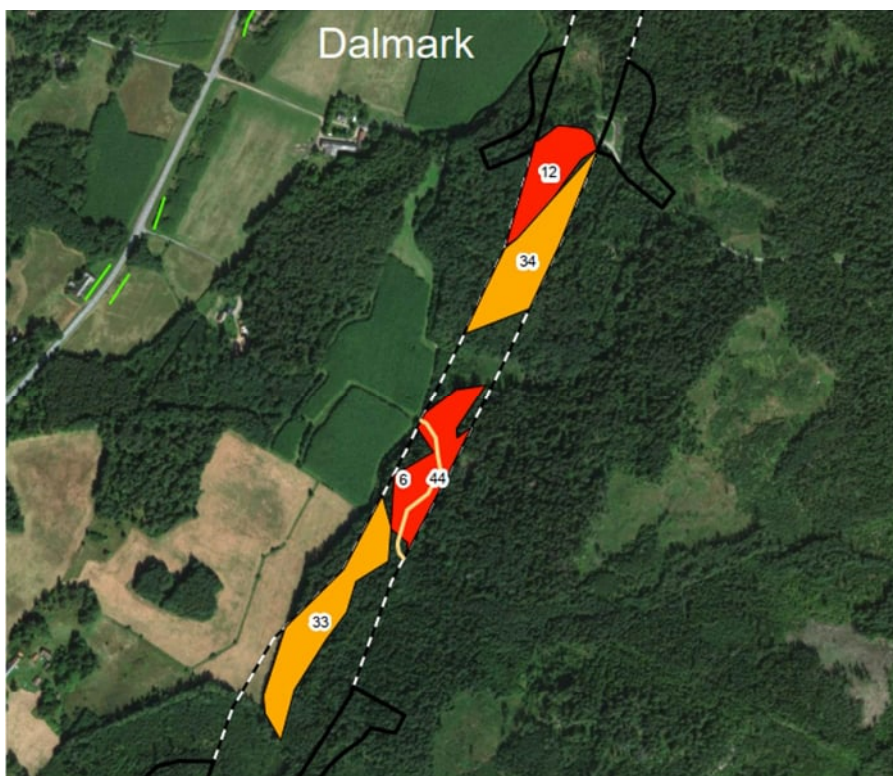

Foto 9. Området där den tänkta kulverten, brunnen skall placeras. Tidigare del av ett område som bedömts haft påtagligt naturvärde. Som bilden visar fullständigt sönderkört under avverkningen.

Området hade ett flertal större träd, högstubbar, tall, al och björk. Flera hålträd noterades också.

Väster om den planerade vägen fanns en större energiskogsplantering.

Området håller visst naturvärde, framför allt genom förekomst av större träd, hålträd, högstubbar och ett flertal naturliga mindre bäckar som skär genom området. Enligt uppgifter från en närboende förekommer öring i vattensystemet, dock osäkert om öringen tar sig hela vägen upp till den aktuella platsen. Längre ned i vattendraget förekommer bäcköring.

Figur 2. Bedömning av område från 2014.

Vid besöket bedömdes området enligt nedan. På grund av att området var avverkat i stora delar har förutsättningarna till stor del förändrats. Det fanns dock fortfarande naturvärden kvar. Den röda ramen i Figur 3 visar området för anläggning av trumma och kulvertering. Vattendraget var dock kraftigt påverkat av den genomförda avverkningen som beskrivits ovan.

Några grod- och kräldjur kunde inte hittas, sannolikt är habitatet i närheten förstört av maskinerna som genomfört avverkningen. Det ursprungliga diket var fyllt med ris från avverkningen och djupa spår om 2-4 decimeter ledde vattnet i olika riktningar.

Figur 3. Bedömning av området från inventering 2024.

3.9 18-110

Vägdragningen planeras komma norrifrån och dras över odlade marker. Det granskade området utgjordes av ängs- och hagmarker, betade av nötdjur. Markerna var väl hävdade med en artrik flora. En kalkälla hade sitt ursprung i området. Ett fint område som bör bevaras i så stor utsträckning det går. Betesmarken kommer att delas och sannolikt försvinna.

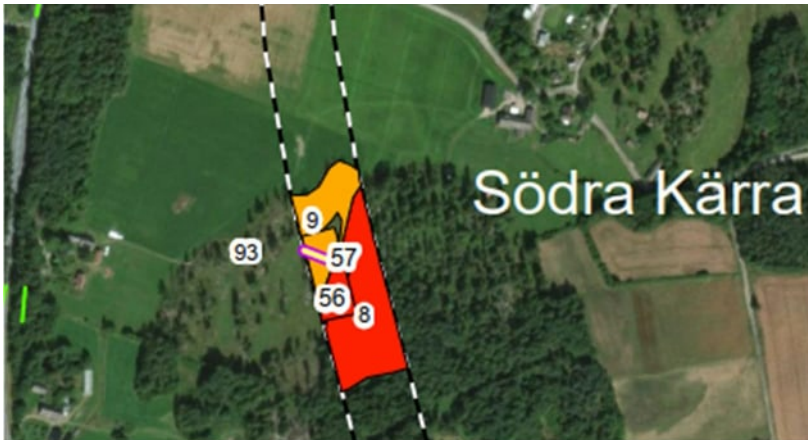

Foto 10. Betes- och hagmarken på 18-110, ett välhävdat område med betande nötdjur. Kallkälla som kommer i dagen inne i området. Vattnet rinner sedan ut i ett dike som anlagts i kanten på hagmarken och mot den omgivande odlade marken.

Figur 4. Bedömningen från inventering genomförd 2024

Hagmarken hade ett bestånd av större aspar och björkar, samt ett buskskikt av slån, rönn, och viden. Den tidigare gjorda inventeringen kan ses i Figur 5.

Figur 5. Bedömningen från tidigare genomförd inventering

3.10 18-690

Området bestod av dräneringsdiken och stora delar var redan kulverterade. Några grod- och kråldjur kunde inte hittas. Området saknade i stort sett naturvärden helt.

Foto 11. Brunnen som ska bytas ut, nuvarande skick.

3.11 19-100

Åtgärd: Anläggande av vägtrumma.

Omgivande skog, klass 3 (påtagligt naturvärde). Markskiktet bestod av vitsippa och liljekonvalj. Trädskiktet bestod av mycket asp och björk. Buskskiktet utgjordes av rönn, hassel och små exemplar av asp. Kulvertering av bäcken kan göras, men hänsyn till död ved och vegetation generellt i området bör bevaras så mycket som möjligt. Området var relativt risigt, med omkullfallna träd, mycket buskar, lövträd och en varierad flora. Trumman kan anläggas, men varsamhet bör iaktas för att bevara det som går av området. Uppströms trumman skulle bortrensad sten kunna läggas tillbaka i diket för att bromsa

vattnet och bättre bevara miljön efter kulvertering. Diket i området var 1 meter brett och cirka 20 centimeter djupt

Foto 12. Plats 19–100.

3.12 20-300 – 20-880 (sträcka på 550 meter)

Åtgärd: Omgrävning av dike.

Området saknade naturvärden. Vattendraget var i stora delar igenlagt med ris från tidigare gjord avverkning. Dikets fortsatta lopp norrut längs med RV 50 var väldigt grunt och såg ut att vara torrlagt under de varmare årstiderna. I den norra änden av det besökta området var vattnet i diket mer eller mindre stillastående. Inga grod- och kräldjur kunde hittas. Området besöktes två gånger, både under dagtid och under kväll/natt.

Foto 13. Diket som går genom området. I delar helt igenfyllt av ris/rester från genomförd avverkning.

Vid dikets början nära km-tal 20-300 var diket smalt och lokaliserat precis intill vägen, uppskattningsvis 50-100 centimeter brett och cirka 20 centimeter djupt. Diket övergick sedan i ett sönderkört dike som fyllts igen med ris från avverkning, för att från km-tal 20-600 vara ett mindre dike på ca 50-70 centimeter brett och 10-20 centimeter djupt.

Där det stod vatten kunde djupet mätas till 20-30 centimeter. På ställen där diket bedömdes vara torrlagt mättes djupet till endast någon centimeter, cirka 1-2 centimeter djupt.

3.13 21-700

Åtgärd: Förlängning av befintlig vägtrumma.

Platsen hade en kulvertering som var helt igensatt, med obefintlig passage av vatten under vägen. På västra sidan fanns ett stillastående vatten som var cirka 5 centimeter djupt. Bredden uppmättes till cirka 1 meter. Vid tillfället för inventeringen var vattenståndet dessutom lågt. Trädskiktet bestod av ädelgran och al. Markskiktet bestod av nässlor och hallon. Området saknar naturvärden.

Foto 14. 21-700, platsen saknar naturvärden.

3.14 Forsaån och Stavsjöån

Sträckan Nykyrka – Brattebro korsar två lite större åar som påverkas av ingrepp och åtgärder.

Forsaån har kartlagts i en tidigare genomförd inventering, se *1N140901 Artinventeringar inför rv 50, Forsaån*. Vid denna förenklade NVI besöktes inte Forsaån.

Stavsjöån saknar tidigare genomförd inventering i närtid, och det finns inte mycket data att tillgå. Vid besöket letades grod- och kräldjur, vilket inte hittades, men sannolikt förekommer det i partier av ån. Spår efter bäver hittades.

4 Sammanfattning

Förstudien visade inte på förekomst av några prioriterade arter på de områden som berörs av arbetet och som går igenom ovan.

De flesta av de besökta platserna saknade högre naturvärden. Platserna bedömdes innehålla visst naturvärde, eller i vissa fall fullständig avsaknad av naturvärden. Enstaka platser hade tidigare beskrivna värden, men som av olika anledning nu hade degraderats till lägre värden, eller i enstaka fall bibehållits.

Över lag krävs inte några större insatser för att bevara de naturvärden som finns. Undantag utgörs av område 11-760 och 18-110 där naturvärden finns som skulle kunna bevaras genom att sträckningen läggs vid sidan av eller i kanten av områdena i stället för tvärs igenom.

I några av områdena skulle enkla kompensationsåtgärder kunna göras i vattenmiljöerna uppströms som exempelvis framtida nya vägtrummor för att förbättra / återställa till bättre naturmiljö. Det handlar främst om att lägga ner sten och död ved i vattendragen för att bromsa flöden samt att ge vattnet mer naturliga flöden och översvämning genom sumpskog. Så är fallet i område 7-825, 12-720, 15-150 och 19-100,

I alla områden gynnar det den biologiska mångfalden om äldre träd, träddråer kring vattendragen, och död ved kan bevaras så mycket som möjligt vid exploateringen.

Grod- och kräldjur eftersöktes på de platser där det bedömdes vara habitat som var gott nog, eller där det sedan tidigare hittats grod- och kräldjur. Inga grod- eller kräldjur hittades under denna förenklade naturvärdesinventering. Det går dock inte att helt utesluta förekomst av grod- och kräldjur i vattendragen som helhet. De platser som tidigare visat förekomst var vid detta besök sönderkörda av maskiner eller höll så pass lite vatten att de kan anses som opassande.

5 Litteratur

RV 50 Nykyrka-Brattebrobake 2016-2018 – Naturvärdesinventering inför vägprojektering, 2019-12-19, (1N140201 Rapport Naturvärdesinventering,)

Artinventeringar inför Rv 50, Forsaån. Bottenfauna, stormusslor, insekter, fridlysta arter. 2020-02-04, (1N140901 Artinventeringar inför rv 50, Forsaån)

Artinventeringar inför Rv 50, Laxbäcken. Bottenfauna, stormusslor, insekter, fridlysta arter, 2020-02-04, (1N140902 Artinventeringar inför rv 50, Laxbäcken)